

5e Rapport van Bevindingen

PEFA inventarisatie financieel beheer

Sint Maarten

2015

Inhoudsopgave

1	Managementsamenvatting	3
1.1	Samenvatting	3
1.2	Overzichtstabel hoofdindicatoren met scores	4
2	Inleiding	6
2.1	Evaluatie financieel toezicht 2015	6
2.2	Toelichting gehanteerde scores	7
3	Bevindingen	10
3.1	Indicator 4. Achterstallige betalingen	10
3.2	Indicator 6. Volledigheid van informatie in begrotingstoelichting	12
3.3	Indicator 9. Inzicht in financiële risico's zbo's en overheids-nv's	13
3.4	Indicator 11. Deelname aan jaarlijkse begrotingsproces	15
3.5	Indicator 12. Beleidsmatige meerjarenramingen	17
3.6	Indicator 15. Effectiviteit inning belastingaanslagen	19
3.7	Indicator 18. Het beheer van de salarisadministratie	21
3.8	Indicator 19. Openbare aanbestedingen	23
3.9	Indicator 22. Frequentie en tijdigheid van financiële af- en aansluitprocedures	26
3.10	Indicator 27. Toezicht Staten op totstandkoming begroting	27
3.11	Indicator 28. Toezicht Staten op rapportages van de Algemene Rekenkamer	30
4	Conclusie	32
Bijlage 1	Overzicht PEFA (sub)indicatoren en gesprekspartners	
Bijlage 2	Het PEFA framework	
Bijlage 3	PEFA Revised indicator	
Bijlage 4	Core PFM score	

1 Managementsamenvatting

1.1 Samenvatting

Het Cft kan aanbevelingen op het terrein van het financieel beheer geven op grond van artikel 19 lid 2 en 3 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) in het algemeen en de uitvoering van het bestaande Verbeterplan financieel beheer (Verbeterplan) in het bijzonder. Dit verbeterplan is reeds in 2012 opgesteld door het ministerie van Financiën van Sint Maarten en helaas nog niet behandeld door de Staten. In 2014 is het verbeterplan geactualiseerd maar nog niet goedgekeurd door de Staten.

PEFA framework

Het model dat het Cft gekozen heeft in samenspraak met de landen Curaçao en Sint Maarten, om het financieel beheer van een land te toetsen (artikel 19 lid 1 Rft), is het PEFA framework. Dit is een normenkader van de werkgroep Public Expenditure and Financial Accountability (PEFA) waarmee de status van het publieke financieel beheer kan worden vastgelegd. Het PEFA framework bestaat uit 28 hoofdindicatoren die per indicator meerdere subindicatoren kunnen hebben. De indicatoren zijn onderverdeeld naar zes deelgebieden binnen het financieel beheer en zijn door middel van een self-assessment door verschillende instanties op Sint Maarten gescoord aan de hand van de door PEFA gehanteerde score-indeling en scoringsmethodiek. Voorliggend rapport is een weergave van de uitkomsten van deze self-assessment en een onderzoeksrapport van het Cft.

Begrotingsjaar 2014

Het onderliggend rapport van bevindingen heeft betrekking op het begrotingsjaar 2014 versus het ambitieniveau van 2015. Dit betekent dat gekeken is naar het proces van de totstandkoming en vaststelling van de jaarrekening 2013, de begrotingsuitvoering 2014 en de begrotingsvoorbereiding en vaststelling 2015. In dit rapport wordt op het niveau van indicatoren een score gegeven voor het betreffende begrotingsjaar en dit wordt vervolgens vergeleken met de nulmeting en het ambitieniveau van het huidige jaar (2015).

Bevindingen dit jaar ten opzichte van de nulmeting

Uit de inventarisatie blijkt dat Sint Maarten ten opzichte van de nulmeting op 14 hoofdindicatoren verbetering heeft geboekt waarvan 8 ook het ambitie niveau hebben bereikt. Bij 14 hoofdindicatoren zijn geen verbeteringen gerealiseerd ten opzichte van de nulmeting. Van deze 14 hoofdindicatoren hebben 11 ook het ambitie niveau niet gehaald en ligt de score beneden het minimum niveau (*zie voor een toelichting op het begrip minimum niveau pagina 8*). Bij 1 indicator, namelijk indicator 22, is een (lichte) verslechtering opgetreden van C+ naar C.

	<i>Verslechterd tov van de nulmeting</i>	<i>Score 2014</i>	<i>Ambitie</i>	<i>Minimum score</i>
22	Frequentie en tijdigheid van financiële af en aansluitprocedures	C	B	B

Sint Maarten heeft bij de volgende 10 van de 28 hoofdindicatoren geen verbetering geconstateerd en het huidige niveau ligt zowel onder het ambitie niveau als onder het minimum niveau:

	<i>Onveranderd tov de nulmeting</i>	<i>Score 2014</i>	<i>Ambitie</i>	<i>Minimum score</i>
4	Achterstallige betalingen	D	D+	B (4b)
6	Volledigheid van informatie in begrotingstoelichting	B	A	A
9	Inzicht in financiële risico's zbo's en overheidsnv's	D	C	B
11	Deelname aan jaarlijks begrotingsproces	D+	B	B
12	Beleidsmatige meerjarenramingen	D+	B	C
15	Effectiviteit inning belastingaanslagen	D+	B+	C+
18	Het beheer van de salarisadministratie	D+	B	C+
19	Openbare aanbesteding	D+	B	C+
27	Toezicht Staten op totstandkoming begroting	D+	B	B
28	Toezicht Staten op rapportages van de Algemene Rekenkamer	D	B	C+

Bevindingen dit jaar ten opzichte van het ambitieniveau voor het huidige jaar (2015) tevens evaluatiejaar.

Ten aanzien van het ambitieniveau voor dit jaar is te zien dat Sint Maarten achterloopt op haar schema. Van de 28 hoofdindicatoren hebben er 19 hiervan niet het ambitieniveau gehaald dat Sint Maarten voor ogen had. Van deze 19 hebben 6 wel het minimum niveau gehaald.

1.2 Overzichtstabel hoofdindicatoren met scores

Tabel 1.1 De scores per PEFA hoofdindicator

PEFA Indicatoren		Nulmeting	2014	Verbetering	Ambitie behaald	Core score behaald
Betrouwbaarheid van de begroting						
1	Realisatie van de uitgaven t.o.v. goedgekeurde begroting van het land	D	C	Ja	Ja	-
2	Realisatie van de uitgaven t.o.v. goedgekeurde departementale begrotingen	D	C	Ja	Ja	Nee
3	Realisatie van de inkomsten t.o.v. goedgekeurde begroting van het land	D	B	Ja	Ja	-
4	Achterstallige betalingen	D	D	Nee	Nee	Nee
Begrijpelijkheid en transparantie						
5	Begrotingsindeling	B	B	Nee	Ja	Ja
6	Volledigheid van informatie in begrotingstoelichting	B	B	Nee	Nee	Nee
7	Inkomsten en uitgavenstromen buiten de begroting	D+	B+	Ja	Nee	Ja
8	Niet van toepassing					
9	Inzicht in financiële risico's zbo's en overheids-nv's	D	D	Nee	Nee	Nee

Beleidsmatig begroten						
10	Publieke toegang tot financiële begrotingsinformatie	D	D+	Ja	Nee	Nee
11	Deelname aan jaarlijks begrotingsproces	D+	D+	Nee	Nee	Nee
12	Beleidsmatige meerjarenramingen	D+	D+	Nee	Nee	Nee
13	Helderheid belastingplicht	C	C+	Ja	Nee	Ja
14	Effectieve registratie van belastingplichtigen en belastingaanslagen	D+	C	Ja	Nee	Nee
15	Effectiviteit inning belastingaanslagen	D+	D+	Nee	Nee	Nee
16	Voorspelbaarheid van bestedingsruimte ten behoeve van het aangaan van verplichtingen	D+	C+	Ja	Ja	Ja
17	Vastlegging en beheer banksaldi, leningen en garanties	C+	B	Ja	Ja	Ja
18	Het beheer van de salarisadministratie	D+	D+	Nee	Nee	Nee
19	Openbare aanbestedingen	D+	D+	Nee	Nee	Nee
20	Interne procedures financiële administratie	D+	C+	Ja	Ja	Ja
21	Interne audits	C+	C+	Nee	Nee	Ja
Administratie, vastlegging en verslaggeving						
22	Frequentie en tijdigheid van financiële af- en aansluitprocedures	C+	C	Nee	Nee	Nee
23	Besteding van (financiële) middelen door onderwijs en medische instellingen	D	D	Nee	Nee	Ja
24	Kwaliteit en tijdigheid van uitvoeringsrapportages	D+	C+	Ja	Nee	Ja
25	Kwaliteit en tijdigheid van de jaarrekening	D	C+	Ja	Nee	Ja
Extern toezicht en controle						
26	Reikwijdte, aard en aanbevelingen externe controle door de Rekenkamer	D	B+	Ja	Ja	Ja
27	Toezicht Staten op totstandkoming begroting	D+	D+	Nee	Nee	Nee
28	Toezicht Staten op rapportages van de Algemene Rekenkamer	D	D	Nee	Nee	Nee
29	Reikwijdte, naleving en toezicht op corporate governance	D+	C+	Ja	Ja	Nee

Achtergrondkleur rood

Attentiepunt doordat er geen verbetering is opgetreden ten opzichte van de nulmeting, het ambitie niveau 2015 niet is gehaald en de huidige score onder het minimum niveau ligt.

Achtergrondkleur geel

Er is sprake van verbetering ten opzichte van de nulmeting, ambitie niveau voor 2015 wel of niet gehaald, huidige score ligt onder het minimum niveau score.

Geen verbetering ten opzichte van het minimum niveau echter de huidige score is conform ambitieniveau en ligt onder het minimum niveau.

Achtergrondkleur groen

Het ambitie niveau voor 2015 is bereikt en de score ligt op of boven het minimum niveau.

2 Inleiding

Dit is het vijfde rapport van bevindingen van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) aangaande de uitgevoerde inventarisatie van het financieel beheer van Sint Maarten. In dit rapport zullen we ingaan op de hoofdindicatoren die niet zijn verbeterd ten opzichte van de nulmeting. Deze hoofdindicatoren hebben hun ambitieniveau en ook het minimumniveau niet bereikt.

Het Cft kan ten aanzien van de uitvoering van het bestaande Verbeterplan financieel beheer (Verbeterplan) evenals op basis van de bevindingen van de accountant en de Algemene Rekenkamer, aanbevelingen geven ten aanzien van het financieel beheer (artikel 19 lid 2 en 3 Rft).

In samenspraak met de landen Curaçao en Sint Maarten, heeft het Cft gekozen voor het PEFA framework als model om het financieel beheer van een land te toetsen (artikel 19 lid 1 Rft). Dit is een normenkader van de werkgroep Public Expenditure and Financial Accountability (PEFA) waarmee de status van het publieke financieel beheer kan worden vastgelegd. Het PEFA framework bestaat uit 28 hoofdindicatoren die per indicator meerdere subindicatoren kunnen hebben. De indicatoren zijn onderverdeeld naar zes deelgebieden binnen het financieel beheer en zijn gescoord aan de hand van de door PEFA gehanteerde score-indeling en scoringsmethodiek. De berekeningswijze van de score van de hoofdindicator is toegelicht in bijlage 2, op pagina 10 van het PEFA framework. De scores zijn per hoofdindicator opgenomen in de managementsamenvatting.

De bevindingen in dit rapport, net als bij de vorige vier inventarisaties, zijn door middel van een self-assessment tot stand gekomen. Medewerkers van een aantal instanties en overheidsonderdelen op Sint Maarten hebben hiertoe hun bevindingen gegeven, te weten het ministerie van Financiën, de Algemene Rekenkamer, de SOAB en de Belastingdienst/ de Ontvanger. De scores zijn door het Cft beoordeeld door middel van interviews en/of toetsing aan onderbouwingen.

2.1 Evaluatie financieel toezicht 2015

De Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) schrijft voor dat de Rijksministerraad (RMR) vijf jaar na de inwerkingtreding van de wet (10-10-2010) beslist of (een van) de landen niet meer aan de verplichtingen hoeft te voldoen. Zij volgt hierin het advies van de evaluatiecommissie Rft, waarvan slechts gemotiveerd kan worden afgeweken.

De evaluatiecommissie schrijft: 'Zowel Curaçao als Sint Maarten hebben verbeteringen in het financieel beheer bereikt en zijn de achterstand in het opstellen en vaststellen van de jaarrekeningen aan het inlopen. Daarmee is echter nog niet het punt bereikt dat vastgesteld kan worden dat beide landen met hun eigen instituties en hun eigen bestuurlijk handelen en toezicht tot een structureel gezonde financiële huishouding in staat zijn. Daarnaast moet de achterstand in de jaarrekeningen (zowel qua tijdigheid als qua benodigde vaststelling) nog verder worden ingelopen.'

Op advies van de evaluatiecommissie Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten heeft de Rijksministerraad het besluit genomen dat de verplichtingen die volgen uit Rft over de overheidsfinanciën blijven gelden voor Curaçao en Sint Maarten. Dat heeft de RMR besloten op voorstel van minister Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

2.2 Toelichting gehanteerde scores

De huidige inventarisatie heeft betrekking op het begrotingsjaar 2014 en in termen van de begrotingscyclus betekent dit het opstellen van de jaarrekening 2013, de uitvoering van de begroting 2014 en het opstellen van de begroting 2015.

De 28 hoofdindicatoren zijn toegewezen aan de verschillende instanties en zijn door middel van een self-assessment gescoord aan de hand van de door PEFA gehanteerde score-indeling en scoringsmethodiek. Hierbij is score A het hoogst haalbare en score D het laagst haalbare niveau. In hoeverre een A, B, C of D van toepassing is, is beschreven in het PEFA framework. Het PEFA framework is als bijlage 2 en 3 opgenomen, waarin alle indicatoren en de toelichtingen bij de bijbehorende A tot en met D scores zijn opgenomen. Elk niveau heeft een beschrijving van vereisten waaraan voldaan dient te worden. Ingeval sprake is van subindicatoren wordt in bijlagen aangegeven hoe de totaalscore dient te worden berekend (er zijn twee verschillende methodes). Dit kan ertoe leiden dat een '+' is toegevoegd aan de score en dit betekent dat één of meerdere onderliggende subindicatoren een hogere score heeft. Kortom, een C+ is een betere score dan een C.

Per subindicator wordt een scoretabel gegeven. In de tabel zijn achtereenvolgens opgenomen:

1. de score uit de nulmeting (het kalenderjaar 2010);
2. het ambitieniveau voor het vijfde rapport van bevindingen (voorliggend rapport). In het Verbeterplan wordt hieraan het jaartal 2015 gegeven. Aangezien dit tot verwarring leidt met de jaartallen, wordt hierna gesproken over 'Ambitie 5^e rapport';
3. de gerealiseerde score 2014 (resultaten uit de huidige inventarisatie);
4. of het ambitieniveau voor het begrotingsjaar 2014 bereikt is
5. de geconstateerde verbeteringen of verslechtingen ten opzichte van de nulmeting in de vorm van een smiley;
6. het minimumniveau (de core score).

Voorbeeld van een score-tabel

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum niveau
Score	D	C	B			

Ad 1 en 3. De scores van de nulmeting en de gerealiseerde score komen voort uit het self-assessment dat is gedaan door het ministerie van Financiën, de Algemene Rekenkamer, de SOAB en de Belastingdienst/ de Ontvanger. De huidige score staat vet gedrukt.

Ad 2. Het ambitieniveau 2015 (ambitie 5^e rapport) komt voort uit het Verbeterplan dat door Sint Maarten is opgesteld. Het Verbeterplan is nog niet behandeld in de Staten.

Ad 4. Of het ambitieniveau voor 2015 behaald is wordt met een rode of groen vlag aangegeven.

Ad 5. De geconstateerde verbeteringen ten opzichte van de nulmeting wordt met een smiley aangegeven

Ad 6.

Onder auspiciën van het PEFA programma is een normeringssystematiek aangereikt waarbij per indicator objectief wordt aangegeven in welke situatie gesteld kan worden dat het financieel beheer op orde is. Dit is opgesteld ten behoeve van ondersteuning bij hervormingen op gebied van publiek financieel management en is in januari 2013 gepubliceerd. In deze benadering is een leerproces verwerkt dat is begonnen bij het traditionele budgetmanagement, dat zich focuste op input en niet op resultaten en dat nu de nadruk legt op beleid en resultaatgerichtheid.

In de normeringssystematiek wordt gesproken over 'core scores'. Een core score is de score die het minimumniveau aangeeft, zoals een score A, B, C of D, waarop de betreffende publieke financiële management instrumenten een effectieve bijdrage leveren:

1. aan de waarborging van de financiële beheersing;
2. aan de handhaving volgens de regels en wetten op een transparante manier en niet arbitrair;
3. ten behoeve van de betrouwbaarheid van de begroting in samenhang met de financiële beheersing.

Het bepalen van de core scores is gedaan door de heer Daniel Tomnasi in het rapport "The Core PFM Functions and PEFA Performance Indicators" (Januari 2013). Eveneens heeft de heer Daniel Tomnasi bepaald welke indicatoren van groot belang zijn voor het op orde zijn van het financieel beheer. Voor indicator 29 die is toegevoegd als lokale indicator heeft het Cft het minimumniveau bepaald met behulp van de normering van indicator 19a, 19b, 20c en 27b.

De normeringssystematiek maakt het mogelijk voor het Cft om te rapporteren over het ambitieniveau van Sint Maarten afgezet tegen het minimumniveau waarbij gesteld kan worden dat het financieel beheer op orde is. Voor het gemak noemen we hierna in dit rapport de normeringssystematiek waar core score voor staat, het minimumniveau van implementatie waarbij gesteld kan worden dat het financieel beheer op orde is.

Met de introductie van de 'core scores' is de conclusie gerechtvaardigd dat als het minimumniveau van implementatie is gerealiseerd het financieel beheer op orde is. Ingeval aan het minimumniveau van implementatie een score A of B is toegewezen, dan zijn de publieke financiële managementfuncties van groot belang voor een gedegen financieel beleid, want dan:

- zijn er effectieve resultaten ten aanzien van de financiële naleving;
- dragen ze bij aan een betrouwbare en begrijpelijke begroting;
- is sprake van een tijdige jaarrekening (de gecontroleerde cijfers zijn aanwezig voordat de begroting t+1 behandeld wordt of de cijfers zijn er tegelijkertijd).

Het minimumniveau is per subindicator aangegeven, echter voorlopig selecteert het Cft voor het bepalen van de prioriteit op het niveau van de hoofdindicator.

Deze scores worden met symbolen toegelicht, namelijk met smileys en vlaggen. De betekenissen volgen hieronder.

Met betrekking tot de geconstateerde verbeteringen ten opzichte van het vorige rapport van bevindingen wordt gebruik gemaakt van een smiley:

Een groene smiley betekent dat verbeteringen zijn gerealiseerd ten opzichte van de nulmeting.

Een oranje smiley betekent dat er geen verbetering is gerealiseerd ten opzichte van de nulmeting,

Een rode smiley betekent dat een verslechtering is gerealiseerd ten opzichte van de nulmeting.

Met betrekking tot het behalen van het ambitieniveau voor 2015, wordt gebruik gemaakt van een vlag.

Een groene vlag betekent dat het beoogde ambitieniveau van 2015 is behaald.

Een rode vlag geeft aan dat het ambitieniveau niet is bereikt.

3 Bevindingen

In dit hoofdstuk zullen de indicatoren genoemd worden die het gewenste niveau en tevens het minimumniveau niet hebben gehaald.

3.1 Indicator 4. Achterstallige betalingen

De twee subindicatoren van deze indicator meten de hoeveelheid openstaande betalingsverplichtingen van de overheid en de mate waarin dit probleem is erkend en actie wordt ondernomen. Het gaat hierbij om de kostenverplichtingen van de overheid aan werknemers, leveranciers en geldverstrekkers.

Omwille van het minimumniveau van implementatie van het financieel beheer, waarbij gesteld kan worden dat het financieel beheer op orde is, zijn hogere eisen gesteld dan Sint Maarten zelf als ambitieniveau (D) heeft gekozen. Het ambitieniveau ligt aanzienlijk beneden het minimumniveau dat noodzakelijk is voor een behoorlijk financieel beheer. Het minimumniveau voor indicator 4b is een B (de normering is in 2013 gepubliceerd). Dit betekent dat de betalingsachterstanden gereduceerd dienen te worden tot 2-10% van de begrotingsomvang.

Aangezien de hoogte van de betalingsachterstanden zorgelijk aan het oplopen is, is een rode vlag gegeven.

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	D	D	 Rood		-

4a Hoeveelheid achterstallige betalingen

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	D	D	 Groen		-

De betalingsachterstanden hebben betrekking op uitgavenverplichtingen die door de overheid zijn aangegaan, waarvan de betaling aan de werknemer, leverancier, aannemer of schuldeiser te laat is (meer dan 6 maanden). Een hoog bedrag aan achterstallige betalingen kan wijzen op diverse oorzaken, zoals onvoldoende liquide middelen, onvoldoende budgettering voor contracten, te laag budgetteren van specifieke onderdelen en onvoldoende inzicht/informatie.

ANG	ultimo 2011	ultimo 2012	ultimo 2013	Ultimo 2014
Totaal achterstallige betalingen	142.8 mln	153,6 mln	149,9 mln	196,5
Totale uitgaven gewone dienst	404.5 mln	422.7 mln	480.4 mln	426,7
% achterstallige betalingen	35%	36%	31%	46%

In de tabel hierboven is een overzicht gepresenteerd van het bedrag aan achterstallige betalingen ten opzichte van de totale uitgaven op de gewone dienst (rentebetalingen uitgezonderd) in hetzelfde begrotingsjaar. Duidelijk is dat de betalingsachterstanden fors zijn en dat blijvende aandacht vereist is. De percentages zijn substantieel hoger dan 10% van de begrotingsomvang, waardoor Sint Maarten op deze indicator een D scoort.

Gelet op de omvang van de betalingsachterstanden heeft Sint Maarten in het Verbeterplan opgenomen dat pas na 2015 verbetering mogelijk is. Er is geen minimum niveau voor deze subindicator, echter het Cft adviseert Sint Maarten om de nodige aandacht te besteden ter verbetering van de score. Er is geen verbetering t.o.v. de nulmeting. Sint Maarten ambieerde dat ook niet.

4b Beschikbare informatie over achterstallige betalingen

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	C	C	 Groen		B

De gegevens voor het toezicht op achterstallige betalingen worden volgens het ministerie van Financiën per kwartaal gegenereerd, en tevens op ad hoc basis. Ze worden gehaald uit de boekhouding en met behulp van de afdeling Treasury. De gegevens zijn uitgesplitst in achterstallige betalingen aan medewerkers, leveranciers, debetrente en overig. De cijfers zijn redelijk betrouwbaar. Men scoort hiermee een C, net als bij de vorige inventarisaties. Sint Maarten zit op het ambitie niveau voor 2015. Echter, het minimumniveau van implementatie waarbij gesteld kan worden dat het financieel beheer op orde is, is één niveau hoger dan het ambitieniveau van Sint Maarten.

3.2 Indicator 6. Volledigheid van informatie in begrotingstoelichting

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	B	A	B	 <i>Rood</i>		A

De begrotingstoelichting bevat naast gedetailleerde informatie over inkomsten en uitgaven ook informatie over 5 van de 9 bovengenoemde onderdelen. Aan 4 van de bovengenoemde onderdelen voldoet Sint Maarten nog niet. De situatie is ongewijzigd ten opzichte van de vorige inventarisaties. Het ambitie- en minimumniveau voor deze indicator is een A en vereist dat de onderdelen 1 tot en met 8 in de begrotingstoelichting verwerkt zijn. Dat is nog steeds niet het geval en daarom scoort Sint Maarten weer een B en voldoet niet aan de voorgenomen ambitie en minimum niveau.

De begrotingstoelichting bevat informatie over:		
1	Macro-economische aannames (incl. ramingen van totale groei, inflatie en wisselkoersen)	V
2	Begrotingstekorten	V
3	Financiering van begrotingstekort	V (toegelicht)
4	Schuldpositie, in ieder geval over het begin van het huidige begrotingsjaar	V
5	Financiële activa (investeringen), in ieder geval over het begin van het huidige begrotingsjaar	X
6	Begrotingsresultaat voorafgaande jaar	X Nog geen realisatie bekend
7	Begroting huidige jaar	V
8	Begrotingsoverzicht op hoofdlijnen voor zowel inkomsten als uitgaven (gebaseerd op het stelsel van baten en lasten), volgens de gebruikte begrotingsindeling, inclusief het vorige en huidige begrotingsjaar	X
9	Toelichting op begrotingsconsequenties van nieuwe beleidsvoornemens. Inclusief een inschatting van gevolgen voor begroting van grote wijzigingen van inkomstenbeleid en aan de uitgavenkant	X

3.3 Indicator 9. Inzicht in financiële risico's zbo's en overheids-nv's

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	C	D	 Rood		B

Bij deze indicator gaat het om het inzicht in de financiële situatie van de overheidsentiteiten. Dit zijn de zelfstandige bestuursorganen (zbo's), overheidsvennootschappen en stichtingen. Deze entiteiten kunnen een financieel risico vormen voor de overheid wanneer zij in gebreke blijven of niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. De centrale overheid dient deze entiteiten dan ook op adequate wijze te monitoren. Grote overheidsvennootschappen dienen periodiek te rapporteren aan de betreffende vakdepartementen en aan de minister van Financiën waarbij consolidatie van informatie op het niveau van de centrale overheid inzicht dient te geven in het totale risico voor de begroting van de overheid. De vennootschappen zijn verdeeld over de ministeries waarbij de vakministers verantwoordelijk zijn voor de aansturing van de betreffende vennootschap. De minister van Financiën is verantwoordelijk voor een tijdige en juiste verwerking van de deelnemingen in de Landsadministratie.

Conform de wetgeving dienen de overheidsentiteiten jaarlijks hun jaarrekeningen te overhandigen aan de overheid, waarbij de wettelijke termijnen voor het opstellen, goedkeuren en vaststellen van de jaarstukken in acht moeten worden genomen. Idealiter dienen alle jaarrekeningen uiterlijk in april ter beschikking van de overheid te zijn. Echter, de statuten van de meeste vennootschappen en stichtingen gaan uit van een langere periode (uiterlijk 1 juli).

In Burgerlijk Wetboek 2 van Sint Maarten staat aangegeven dat jaarlijks binnen acht maanden na afloop van het boekjaar, behoudens verlenging van deze termijn door de algemene vergadering op grond van bijzondere omstandigheden met ten hoogste zes maanden, het bestuur een jaarrekening opmaakt, ten minste bestaande uit een balans, een winst en verliesrekening en een toelichting op deze stukken. Voor grote overheidsentiteiten geldt een termijn van zes maanden na afloop van het boekjaar.

In de Corporate Governance Code Island Territory Sint Maarten staat bij 21B bij de 'financial policy of management' dat de jaarrekening binnen vijf maanden dient te worden opgeleverd. Afgezien van de verwarring over de diverse termijnen die genoemd zijn in wet- en regelgeving is in de Comptabiliteitslandsverordening opgenomen dat de minister van Financiën uiterlijk op 1 september de jaarrekening moet opstellen, waarbij de jaarrekeningen van de overheidsentiteiten worden meegenomen.

In de praktijk loopt het anders. Niet alle jaarrekeningen over 2014 zijn ontvangen. Van circa 70% van de entiteiten is de meest recente jaarrekening van 2013 of ouder en circa 35% is van 2012 of ouder. Hierdoor wordt het jaarlijkse monitoren door de overheid van de financiële situatie van de overheidsentiteiten bemoeilijkt of zelfs onmogelijk gemaakt. Er is geen duidelijk beleid op welke wijze het betreffende ministerie de overheidsvennootschap moet monitoren. Mede als gevolg hiervan

ontbreekt inzicht in de financiële risico's die het land kan lopen als gevolg van de financiële situatie van de overheidsvennootschappen.

Ondanks dat een lichte verbetering te constateren is (meer jaarrekeningen binnen de wettelijke termijn), scoort Sint Maarten een D, net als bij voorgaande inventarisaties. Het ambitieniveau is niet bereikt en ook niet het minimumniveau.

Omwille van het minimumniveau van implementatie van het financieel beheer, waarbij gesteld kan worden dat het financieel beheer op orde is, zijn hogere eisen gesteld dan Sint Maarten zelf als ambitieniveau heeft gekozen. Het minimumniveau is een B. Dit houdt in dat de entiteiten jaarlijks en tijdig de jaarrekeningen verschaffen en dat eveneens de risico's voor de begroting in kaart worden gebracht.

Onderstaande tabel geeft de meest recente weergave.

Bedrijven		Laatste jaarrekening verzonden naar de minister
1	Princess Juliana Airport Holding Company N.V.	2014
2	GEBE N.V.	2013
3	St. Maarten Harbour Holding Company N.V.	2013
4	Cpost International (voorheen Nieuwe Post N.A)	2014
5	Sint Maarten Telecommunication Holding Company N.V.	2014
6	Winair N.V.	2014
7	SABA Bank Resources N.V.	2014
8	Luchthaven Veiligheid Financiering Maatschappij N.V.	2009
9	Ontwikkelingsbank van de Nederlandse Antillen N.V.	2013
10	Sint Maarten Economic Development Corporation NV	2012
11	Government Building Foundation (Stichting Overheids Gebouwen)	2014
12	Small Business Development Foundation	2013
13	Foundation Upkeep Sports Facilities	2013
14	DC-ANSP (formerly known as NAATC NV)	2014
15	Sint Maarten Postal Services NV	2012
16	UTS NV	2013
17	Sint Maarten Laboratory Services NV	2011
18	Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten	2014
19	SZV	2013
20	VKS	2012

Bedrijven		Laatste jaarrekening verzonden naar de minister
21	Mental Health Foundation	2014
22	Sint Maarten Medical Center	2010
23	Turning Point	2014
24	White and yellow Cross Foundation	2013
25	Nature Foundation	2013
26	Sint Maarten Housing Development Foundation	2009
27	No kidding with our kids foundation	2013
28	Safe Haven	2009
29	Philipsburg Jubilee Library	2013
30	National Heritage Foundation	2013
31	Sint Maarten Development Fund	2014
32	BTP	2010
33	APS	2012
34	Comadeco N.V	Niet bekend

In bovenstaand overzicht zijn de overheidsstichtingen opgenomen en een aantal stichtingen die onderdeel vormen van de collectieve sector.

3.4 Indicator 11. Deelname aan jaarlijkse begrotingsproces

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D+	B	D+	 Rood		B

De drie subindicatoren bij deze indicator richten zich op het gebruik van een begrotingskalender, de mate van duidelijkheid, begrijpelijkheid en politieke betrokkenheid bij de begrotingsvoorbereiding en het indienen van begrotingsvoorstellen, alsmede een tijdige begrotingsgoedkeuring door de Staten in de afgelopen drie jaar.

11a Bestaan van en vasthouden aan een begrotingskalender

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	C	B	B	 Groen		B

Het ministerie van Financiën van Sint Maarten stelt jaarlijks een begrotingskalender op. De begrotingskalender wordt zoveel mogelijk nageleefd, al blijft dit een lastig proces doordat de ministeries moeilijk te houden zijn aan de deadlines.

De ministeries krijgen vier tot acht weken de tijd om hun gegevens op te stellen. Het presenteren van een begroting die binnen het voorgestelde kader past, blijft een hele uitdaging. Op basis van deze bevindingen scoort men een B dat overeenkomt met de ambitie uit het Verbeterplan en ook het minimum niveau. Een aandachtspunt blijft het naleven van de begrotingskalender.

11b Politieke betrokkenheid in begrotingsproces

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	C	D	 Rood		B

De indicator verwacht een duidelijke budgetaanschrijving die naar de departementen wordt gestuurd, met daarin opgenomen de financiële plafonds voor de afzonderlijke departementen. De plafonds worden verschaft door het ministerie van Financiën en zijn goedgekeurd door de raad van ministers. Op Sint Maarten is echter nog geen sprake van een geïntegreerd begrotingsproces met volledige betrokkenheid en participatie van de departementen en hun politieke leiding. De departementen dienen een wenselijkheidbegroting in bij het ministerie van Financiën. Hierbij wordt weinig tot geen rekening gehouden met de beschikbare middelen. Vervolgens is het aan het ministerie van Financiën deze wenselijkheidbegrotingen af te slanken en te laten passen binnen het kader van het betrokken begrotingsjaar. Op basis van de huidige situatie scoort Sint Maarten nog steeds een D. Het ambitieniveau is niet gehaald en ook het minimumniveau niet.

11c Het tijdig goedkeuren van de begroting door de Staten

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	B	D	 Rood		B

Het is wettelijk vastgelegd wanneer de begroting uiterlijk ingediend en vastgesteld dient te worden. In de praktijk zien we echter dat de afgelopen jaren de begroting met meerdere maanden vertraging wordt goedgekeurd door de Staten. Daarmee scoort men, net als bij alle vorige inventarisaties een D. De ambitie en het minimum niveau (B) is niet gehaald. Sint Maarten is sinds het een land is geworden nog niet eenmaal in geslaagd voor het begin van het begrotingsjaar te beschikken over een vastgestelde begroting.

3.5 Indicator 12. Beleidsmatige meerjarenramingen

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D+	B	D+	 Rood		C

Deze indicator gaat in op de koppeling tussen budgettering en beleidsprioriteiten op de middellange termijn en de mate waarin de kosten van beleidsinitiatieven geïntegreerd zijn in de begroting. Idealiter worden begrotingsramingen voor minimaal drie achtereenvolgende jaren opgesteld waarbij een duidelijke koppeling is tussen de meerjarenramingen en de jaarlijkse begrotingskaders. Ten opzichte van de nulmeting is een verbetering te constateren. Echter de verbetering is niet voldoende om aan het ambitieniveau voor 2015 te voldoen.

12a Meerjarenramingen op functieniveau

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	C	B	C	 Rood		C

De meerjarencijfers van Sint Maarten komen tot stand door middel van extrapolatie, gecorrigeerd voor incidentele posten. In de begroting van 2015, net als bij de vorige begrotingen, zijn

meerjarencijfers opgenomen. De meerjarencijfers zijn ingedeeld naar economische categorie. Weliswaar bevat de begroting meerjarencijfers voor drie jaren volgend op het begrotingsjaar, maar er is nog steeds onvoldoende verband met jaarlijkse budgetplafonds en meerjarenramingen. Verschillen worden onvoldoende toegelicht. Vandaar dat Sint Maarten hier weer een C scoort. Deze situatie is niet veranderd ten opzichte van de vorige inventarisaties. Conform het Verbeterplan had Sint Maarten hier een B moeten scoren. Sint Maarten zit wel op het minimum niveau.

Het Cft adviseert het begrotingsproces zodanig aan te passen dat de meerjarencijfers worden gekoppeld aan de begrotingsplafonds en verschillen in meerjarenramingen ten opzichte van de begrotingsplafonds worden toegelicht.

12b Houdbaarheid schuldpositie

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	C	A	A	 Groen		B

In de uitvoeringsrapportages wordt door Sint Maarten over de schuldpositie gerapporteerd in beschouwende vorm. De schuldinformatie in de uitvoeringsrapportages wordt in 2013 en 2014 door Sint Maarten als voldoende beschouwd en daarom scoort Sint Maarten hier een A. Gezien de problematiek inzake de betalingsachterstanden dient jaarlijks een schulden overzicht analyse plaats te vinden. Dit is een verbetering ten opzichte van de nulmeting. Sint Maarten heeft het ambitieniveau bereikt en zit boven het minimum niveau.

12c Meerjarenramingen voor investeringsuitgaven

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	C	D	 Rood		D

In de begroting 2015 is, net als in voorgaande begrotingen, geen meerjarenraming opgenomen voor investeringsuitgaven. Idealiter beschikken de overheidssectoren die tenminste 75% van de primaire uitgaven voor hun rekening nemen over een volledig overzicht van structurele uitgaven en investeringsuitgaven. Sint Maarten geeft aan dat van geen enkele sector een compleet overzicht voorhanden is. Daarmee scoort Sint Maarten weer een D. Er is geen verbetering tov de nulmeting. Het ambitieniveau is niet gehaald (C) het minimum niveau is een D.

12d Koppeling tussen investeringsbudgetten en uitgavenramingen

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	C	B	C	 Rood		C

De keuze voor bepaalde beleidsuitgaven hangt idealiter af van relevante sectorstrategieën. Bijbehorende structurele kosten dienen dan ook in de meerjarenramingen opgenomen te zijn. Het verband tussen investeringsbeslissingen en de sectorstrategieën betreft zowel wettelijke taken als (in mindere mate) beleid. Sint Maarten geeft aan dat slechts een zwakke koppeling aanwezig is tussen investeringsbeslissingen en de sectorstrategieën en dat daarmee weinig tot geen sprake is van meerjarige ramingen in de zin van beleidskeuzes. Vaak is de aanschaf van investeringsgoederen het gevolg van het verstrijken van de technische levensduur. Deze situatie is niet veranderd ten opzichte van voorgaande inventarisaties. De score blijft daarmee een C, wat niet strookt met de ambitie uit het Verbeterplan. Er zal meer visie moeten komen om een B te scoren zoals is opgenomen in het Verbeterplan voor 2015, zodat een koppeling wordt gelegd tussen beleidskeuzes voor specifieke sectorstrategieën en investeringsbeslissingen.

3.6 Indicator 15. Effectiviteit inning belastingaanslagen

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D+	B+	D+	 Rood		C+

Een adequaat ingerichte organisatie is nodig om achterstallige belastingen te innen en deze op gezette tijden af te dragen aan de afdeling Treasury. Achterstanden in de inning van belastingen leiden mogelijk tot lagere inkomsten voor de overheid. Daarnaast kan accumulatie van achterstallige belastingen ook de geloofwaardigheid van het belastingaanslagproces ondermijnen. Bovendien is de directe overdracht van de geïnde belastingen van essentieel belang om ervoor te zorgen dat de verzamelde inkomsten beschikbaar zijn voor het ministerie van Financiën om aan haar betalingsverplichtingen te voldoen.

15a Achterstallige belastinginningen

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	B	C	 Groen		C

Bij deze inventarisatie is een lichte verbetering te constateren ten aanzien van de inning van achterstallige belastingen in vergelijking met vorige inventarisaties. Dit heeft echter te maken met een andere interpretatie van de gegevens. Sint Maarten definieert een achterstand in inning als zijnde alle aanslagen (zowel voorlopige als definitieve aanslagen) ontvangen van de inspectie dat niet betaald zijn binnen 2 maanden. Dit is echter niet correct conform de Ontvanger aangezien hier geen rekening wordt gehouden met bezwaren die normaliter pas maanden later worden ingediend. De gegevens bij de ontvanger zijn als gevolg niet adequaat en geven een vertekend beeld. Het vermoeden is dat de incassoratio (deel van aanslagen dat daadwerkelijk wordt geïnd) tussen de 60% en 75% ligt waardoor Sint Maarten een C scoort en loopt achter op schema. Het minimum niveau is wel bereikt.

15b Afdracht belastingopbrengsten

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	A	A	A	 Groen		B

Er wordt blijvend aandacht geschonken aan het proces van afdragen van de belastingopbrengsten en de borging daarvan. Belastingopbrengsten komen direct binnen op rekeningen van de overheid (de ontvanger). De hoogste score, een A, was in voorgaande inventarisaties al bereikt en is bij deze inventarisatie niet veranderd. Sint Maarten ligt op schema.

15c Aansluiting tussen aanslagen, inningen, achterstanden en afdrachten

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	B	D	 Rood		C

Uit deze inventarisatie blijkt dat er, gelijk aan voorgaande inventarisaties, nog steeds geen consolidatie wordt gedaan van belastingaanslagen en achterstanden. In de score D van voorgaande inventarisaties komt daarom geen verandering. Sint Maarten loopt steeds meer achter op schema en zal, om het ambitieniveau van een score B in 2015 te bereiken, nog een grote slag moeten maken. De monitoring op handhaving en inning dient verbeterd te worden.

3.7 Indicator 18. Het beheer van de salarisadministratie

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D+	B	D+	 Rood		C+

Op de begroting van Sint Maarten vormen de loonkosten de grootste individuele uitgavenpost van het ambtelijk apparaat. Het is daarmee een belangrijke post en een goede beheersing van deze uitgaven is belangrijk om fouten en fraude te voorkomen. Het gaat hierbij om de vaststelling dat de juiste personeelsleden de juiste betalingen ontvangen en dat spookambtenaren worden voorkomen. Deels vinden de daartoe uit te voeren controles plaats door aansluiting van de gegevens van de personeels- en salarisadministratie. Daarnaast vindt een maandelijkse controle plaats door de Financial Controllers van de Ministeries. Deze subindicatoren zijn door het ministerie van Financiën gescoord. De salarisadministratie ressorteert onder het ministerie van Financiën en de personeelsadministratie onder de afdeling Personeel en Organisatie (P&O).

Op het gebied van het beheer van de salarisadministratie valt te constateren dat er geen verbetering is opgetreden ten opzichte van de nulmeting. Ook het ambitieniveau voor 2015 is niet bereikt.

18a Aansluiting personeels- en salarisadministratie

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	C	B	D	 Rood		C

De afdeling Loon & Salarisadministratie valt onder het ministerie van Financiën en is belast met de gehele salarisadministratie van de overheid. De personeelsadministratie valt onder de verantwoordelijkheid van de afdeling P&O van het Ministerie van Algemene Zaken. Deze twee administraties zijn nog steeds niet aan elkaar gekoppeld. In september 2012 is een digitaal personeelsinformatiesysteem ingevoerd, echter, het is nog niet volledig toegespitst op de salarisadministratie. Het AFAS Profit PI-system wordt hierbij gebruikt.

Het project ter opschoning van het personeelsbestand loopt al een aantal jaren en is nog niet afgerond. Het zou tot eind 2013 lopen maar dit is door beperkte capaciteit uitgelopen.

Het is belangrijk dat de personeels- en salarisadministratie aan elkaar gekoppeld zijn en regelmatig worden doorgelicht. In de praktijk zien we dat door het ontbreken daarvan niet regelmatig cross-checks plaatsvinden. In het kader van het lopende project ter opschoning van het personeelsbestand vinden nu wel cross-checks plaats met de salarisadministratie maar dit is niet structureel. Pas ingaande 2015 wordt op kwartaal basis een cross-check uitgevoerd. Loonlijsten worden centraal bediend. Via de Treasury geschieden alle betalingen naar de banken toe. Voor deze subindicator scoort men nog steeds, net als bij de nulmeting een D. De lichte verbeteringen op dit gebied zijn nog niet voldoende om een verbetering in de score te laten zien. De ambitie voor 2015 is een B. Het is Sint Maarten niet gelukt om hier aan te voldoen. Ook het minimum score is niet bereikt.

18b Wijzigingen in personeels- en salarisadministratie

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	C	B	C	 Rood		B

Wijzigingen in de personeelsadministratie dienen tijdig te worden doorgevoerd en de aangebrachte wijzigingen moeten terug te vinden zijn in het systeem. Gemiddeld duurt het 1 a 2 maanden voordat een wijziging wordt doorgevoerd. Betalingen met terugwerkende kracht komen nog steeds maandelijks voor. Veel veranderingen hebben betrekking op de laatste drie maanden. Dit betekent een C score. Ten opzichte van de nulmeting is geen vooruitgang geboekt. Ook de ambitie voor dit jaar (B) en het minimumniveau is niet gehaald. Hiervoor zou slechts sporadisch correcties met terugwerkende kracht voorkomen en dat slechts enkele wijzigingen betrekking hebben op de laatste drie maanden.

18c Interne controle op en het bewaken van wijzigingen

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	C	B	B	 Groen		C

De integriteit van stamgegevens in zowel de personeels- als de salarisadministratie wordt geborgd door het consistent uitvoeren van interne controle op de juistheid van wijzigingen. Op instructie van het ministerie van Financiën moeten de Financial Controllers alle pre-checks goedkeuren en ook P&O

moet de pre-checks goedkeuren. Wijzigingen worden via de mutatielijsten geverifieerd. Het systeem is nog niet volledig integer, wel voor zo'n 85%. Deze subindicator krijgt een B score net als bij de vorige inventarisatie. Dit is een verbetering ten opzichte van de nulmeting en dit komt doordat wijzigingen nu digitaal worden verwerkt en onderdeel uitmaken van het reguliere werkproces. Hierdoor ligt de realisatie op Sint Maarten op het ambitieniveau en ligt zelfs boven het minimum niveau.

18d Audits salarisadministratie

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	C	B	B	 Groen		C

Het laatste afgeronde onderzoek naar de salarisadministratie bij alle ministeries is verricht in 2011. De ARS heeft een onderzoek uitgevoerd naar de personeelslasten in 2011. Een review van dat onderzoek is in 2015 opgestart om voornamelijk te onderzoeken of verandering cq verbetering is opgetreden. Op basis hiervan scoort men een B net als bij voorgaande inventarisaties (namelijk in één van de laatste drie jaren).

3.8 Indicator 19. Openbare aanbestedingen

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	C	D+	 Rood		B

Het doel van aanbesteden is enerzijds dat de overheid op een transparante en niet-discriminerende wijze een product of een dienst inkoop zodat ondernemers een goede en gelijke kans maken om een opdracht te verwerven, anderzijds wordt door het bestaan en gebruiken van goed functionerende aanbestedingsprocedures geborgd dat de financiële middelen efficiënt en effectief worden ingezet.

19a *Transparantie, volledigheid en concurrentie in de wet en regelgeving*

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	B	D	 Rood		B

Om transparant, volledig en competitief te zijn moet de regelgeving voldoen aan een zestal eisen. Artikel 47 Comptabiliteitslandverordening waakt over het aanbestedingstraject van de overheid. Er is echter nog steeds geen concrete uitwerking van lid 6 van dit artikel. Ondanks een lichte verbetering is er niet altijd inzicht in het traject dat is doorlopen met betrekking tot de openbare aanbesteding en vindt dit ook niet altijd plaats voor de vastgestelde drempelbedragen. Het drempelbedrag is ANG 50.000 voor goederen en diensten en ANG 150.000 voor projecten. Het percentage van opdrachten boven het drempelbedrag dat conform de aanbestedingsprocedure c.q. open competitie is gelopen, bedraagt rond de 25%. Daarbij is vermeld dat de beschikbare gegevens niet als volledig en betrouwbaar te rubriceren zijn. Men scoort nog steeds een D net als bij de vorige inventarisaties. Het ambitieniveau van 2015 (B) is niet bereikt.

19b *Mate van rechtvaardiging voor gebruik van afwijkende aanbestedingsprocedures*

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	C	B	C	 Rood		C

In de bestaande wet- en regelgeving is als methode voor aanbestedingen de open competitie aangewezen. De regelgeving is echter onvoldoende uitgewerkt. Er is in de Comptabiliteitslandverordening een uitzondering gemaakt dat afwijking mag plaatsvinden bij landsbesluit door de minister van Financiën ingeval het algemeen belang zich tegen openbare aanbesteding verzet. Dit is echter breed in te vullen en van deze afwijkingsmogelijkheid wordt in de praktijk regelmatig gebruikt gemaakt. Sint Maarten scoort hier een C. Ten opzichte van de nulmeting is geen verbetering. Sint Maarten heeft het ambitie niveau voor 2015 niet gehaald maar zit wel op het minimum niveau.

19c Toegang publiek tot volledige, betrouwbare en tijdige informatie over aanbestedingen

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	Geen score	B	D	 Rood		B

De informatie over aanbestedingsmethodes is deels toegankelijk voor het publiek. Er worden advertenties in de krant geplaatst ter aankondiging van de mogelijkheid tot inschrijving voor een opdracht. De uitkomst en de reden voor de keuze worden echter niet publiekelijk bekendgemaakt. De nulmeting is niet bekend omdat deze subindicator bij het opstellen van het Verbeterplan er nog niet was. Door gebrek aan transparantie is de score nog steeds een D. Als gevolg is het ambitie niveau niet gehaald en ook niet het minimum niveau.

19d Bezwaarprocedures bij openbare aanbestedingen

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	C	B	B	 Groen		D

Bij de ombudsman kunnen klachten ingediend worden ten aanzien van de openbare aanbestedingen. De ombudsman is een zelfstandig bestuursorgaan en heeft eigen procedures. De gegevens over de oplossing van de klachten zijn toegankelijk voor de publieke opinie. Het is niet bekend of ze tijdig worden opgelost.

Conform het PEFA framework wordt van deze instantie verwacht dat het :

- (i) bestaat uit ervaren professionals die vertrouwd zijn met het wettelijke kader, en bestaat uit leden afkomstig uit de prive-sector en het maatschappelijk middenveld, alsook de overheid;
- (ii) niet betrokken is in welke hoedanigheid dan ook bij de transacties of in het proces dat leidt tot het nemen van de beslissingen;
- (iii) geen vergoeding in rekening brengt die de toegang voor betrokken partijen kan beperken;
- (iv) processen volgt voor indiening en afhandeling van klachten die duidelijk gedefinieerd en openbaar beschikbaar zijn;
- (v) gebruik maakt van de bevoegdheid om het inkoopproces te schorten;

- (vi) beslissingen neemt binnen de termijn vermeld in de regels/voorschriften;
 (vii) beslissingen neemt die bindend zijn voor alle partijen (zonder zich te verzetten tegen een hogere externe autoriteit).

Aangezien de klachtenprocedure voldoet aan criteria i en ii en drie van de andere vijf criteria scoort Sint Maarten weer een B. Van criteria v en vi is niet bekend of eraan wordt voldaan. Sint Maarten voldoet aan het ambitieniveau voor 2015.

3.9 Indicator 22. Frequentie en tijdigheid van financiële af- en aansluitprocedures

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	C+	B	C	 Rood		B

Voor de betrouwbaarheid van de financiële administratie is het van belang te zorgen voor een frequente en tijdige aansluiting van financiële data afkomstig van verschillende bronnen. Er zijn hierbij twee essentiële aansluitingen: 1) de aansluiting tussen de financiële administratie van de overheid en de banken waar de financiële middelen van de overheid worden aangehouden; 2) de afwikkeling en aansluiting van tussenrekeningen en voorschotten.

22a Frequentie van bankaansluitingen

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	B	B	C	 Rood		B

Conform de comptabiliteitsvoorschriften is het sectiehoofd financiële administratie belast met het aansluiten van de bankstanden van de overheid met de bankgegevens. Ieder kwartaal wordt een aansluiting gemaakt. Hierbij worden bij een aantal rekeningen verschillen geconstateerd en van de deposito's en bankrekening van de Veiligheidsdienst Sint Maarten worden slechts eenmaal per jaar opgaven ontvangen. Op het einde van het boekjaar wordt een volledige aansluiting gemaakt. Op dit moment duurt het 8 weken na afloop van een periode voor een aansluiting plaatsvindt van de periode waar de aansluiting betrekking op heeft. Dit is een verslechtering ten opzichte van de nulmeting. Verder zijn er dus significante onopgeloste verschillen en ontbrekende gegevens tussen

de staatskasadministratie en de bankgegevens. De score ligt achter op de ambitie 2015 en ook op het minimumniveau.

22b Frequentie van aansluiting en afwikkeling tussenrekeningen en voorschotten

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	C	B	C	 Rood		B

Het is aan te raden om tussenrekeningen en voorschotten zo min mogelijk te gebruiken omdat een gebrekkige interne beheersing van deze rekeningen kan zorgen voor significante onverklaarbare balansen en/of transacties. De tussenrekeningen en voorschotrekeningen die onontkoombaar zijn, dienen periodiek te worden afgewikkeld, idealiter ieder kwartaal.

Er zijn bijzonder veel tussenrekeningen voor onder andere de lonen die via verschillende banken lopen en voor het betalen van schulden en voorschotten. Deze hebben met name betrekking op bouwvoorschotten en huur- en verzekeringskosten. Er zijn geen bijzondere regels en omdat de betalingen via GEFIS lopen (en een ander systeem is dan grootboek Decade) wordt dit ook niet bijzonder in de gaten gehouden. Er vindt eenmaal per jaar aansluiting van tussenrekeningen plaats, voor zover dit uitgezocht kan worden. Het duurt vijf maanden voordat aansluiting en afwikkeling van tussenrekeningen en voorschotten heeft plaatsgevonden waarbij het aantal niet-afgewikkelde rekeningen significant is.

Hierdoor scoort Sint Maarten een C en is geen verandering in de score ten opzichte van de nulmeting. Het minimumniveau evenals de ambitie voor 2015 zijn niet behaald.

3.10 Indicator 27. Toezicht Staten op totstandkoming begroting

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D+	B	D+	 Rood		B

Het budgetrecht berust bij de Staten. Door het vaststellen van de begroting autoriseren de Staten de regering om de begroting uit te voeren door middel van een verordening. Wanneer de Staten de

begroting niet grondig onderzoeken en erover debatteren, wordt het budgetrecht niet effectief uitgeoefend en zal dit de controleerbaarheid van de overheid ondermijnen. Begrotingswijzigingen horen bij het jaarlijkse begrotingsproces. Om te voorkomen dat het budgetrecht van de wetgever wordt ondermijnd, moeten de spelregels voor de overheid duidelijk zijn.

27a Reikwijdte van toezicht door de Staten

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	C	B	C	 Rood		B

Diverse vertragingen in het proces hebben geleid tot een te late behandeling in de Staten. Doordat de daaraan ten grondslag liggende verplichtingen definitief zijn, zijn er slechts nog cosmetische wijzigingen mogelijk. Omdat onvoldoende controle kan worden uitgeoefend op de beleidsplannen, beleidsprioriteiten en details van uitgaven en opbrengsten, scoort men hier nog steeds een C. De situatie is niet veranderd ten opzichte van de nul meting. Sint Maarten loopt achter op hun ambitie niveau en ook het minimum niveau.

27b Bestaan en werking procedures voor uitoefening budgetrecht door Staten

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	C	B	C	 Rood		B

Procedures die ten grondslag liggen aan het budgetrecht van de Staten zijn gedeeltelijk vastgelegd in de Comptabiliteitsverordening. Daarnaast zijn enkele termijnen genoemd in de Rft. De procedures en termijnen worden echter niet nageleefd. De behandeling, goedkeuring en vaststelling van de begroting loopt vaak vertraging op en de behandeling van de begrotingswijzigingen wordt vaak niet gedaan. Hierdoor scoort Sint Maarten evenals bij de alle vorige inventarisaties een C. Sint Maarten heeft niet de beoogde ambitie bereikt en ook niet het minimumniveau (B). Procedures en termijnen worden niet voldoende nageleefd.

27c Beoordelingstermijn van de Staten ten aanzien van begrotingsvoorstellen

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	B	D	 Rood		B

In artikel 38 van de Comptabiliteitslandverordening staat dat de begroting uiterlijk de tweede dinsdag van september door de minster van Financiën wordt aangeboden aan de Staten. Artikel 16 van diezelfde verordening stelt dat de inspanning erop gericht is om de begroting door de Staten goedgekeurd te krijgen in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient, oftewel uiterlijk 31 december.

De begroting 2014 is in januari 2014 vast gesteld. Dit is wederom te laat. Het is van groot belang dat de begroting tijdig wordt ingediend bij de Staten zodat de Staten voldoende tijd krijgt om de begroting grondig door te nemen. In de situatie dat de Staten de begroting niet grondig onderzoeken en erover debatteren, wordt het budgetrecht niet effectief uitgeoefend en ondermijnt dit de controleerbaarheid van de overheid, vandaar dat dit nog een aandachtspunt is voor Sint Maarten.

27d Regelgeving ten aanzien van tussentijdse begrotingswijzigingen

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	B	B	C	 Rood		B

Ook voor tussentijdse begrotingswijzigingen zijn procedures opgenomen in de Rft en de Comptabiliteitslandverordening. Artikel 42 van de genoemde landsverordening stelt dat elke minister verschuivingen tussen functies binnen zijn ministerie kan aanbrengen. De verschuivingen worden vastgesteld door de minister van Financiën. Wijzigingen en/of afwijkingen van de begroting zijn geregeld in artikel 48-51 van de landsverordening. Wettelijk gezien is één en ander goed verankerd, al laten deze artikelen nog wel ruimte aan de ministeries om binnen de functies verschuivingen aan te

brengen. Sint Maarten scoort een C net als bij de vorige twee inventarisaties omdat regels niet toegepast worden. Dit is een verslechtering ten opzichte van de nulmeting. De score is ook lager dan het minimum niveau.

3.11 Indicator 28. Toezicht Staten op rapportages van de Algemene Rekenkamer

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	B	D	 <i>Rood</i>		C+

De Staten hebben een sleutelrol bij het uitoefenen van toezicht over de uitvoering van de goedgekeurde begroting. Dit wordt in de regel gedaan door interne commissies van de Staten die het externe controlerapport onderzoeken; ook bevragen zij verantwoordelijke partijen over de bevindingen in de rapporten. De uitvoering is afhankelijk van de adequate financiële en technische hulpmiddelen en van de tijd die nodig is om de rapportages te beoordelen. De commissies kunnen ook aanbevelingen aan de regering doen, in aanvulling op de aanbevelingen van de ARS.

28a *Tijdigheid onderzoek door Staten rapportages Algemene Rekenkamer*

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	B	D	 <i>Rood</i>		C

De wet geeft geen termijnen voor het behandelen van onderzoeksrapporten van interne commissies en ARS door de Staten. In de praktijk zien we dat de onderzoeksrapporten niet behandeld worden. De Comptabiliteitswet schrijft wel voor dat de Staten de Landsverordening vaststelling jaarrekening niet kan goedkeuren (artikel 54) alvorens van de rapportage van de Rekenkamer te hebben kennisgenomen. Tot op heden is alleen de jaarrekening 2011 door de Staten behandeld. Omdat geen behandeling plaatsvindt, is een score D van toepassing (meer dan 12 maanden). Sint Maarten toont geen verbetering ten opzichte van de nulmeting en scoort ook lager dan het minimum niveau.

28b Diepgang in de behandeling van wezenlijke bevindingen door de Staten

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	B	D	 Rood		C

Wezenlijke bevindingen die in rapportages zijn opgenomen, zouden voor de Staten aanleiding moeten zijn om betrokken functionarissen of instanties te horen gedurende de behandeling van de onderzoeksrapporten, van interne commissies dan wel van de ARS. Naast dat de onderzoeken niet behandeld worden in de Staten, vinden geen nadere verdiepende overleggen plaats. Men scoort hierdoor een D, net als bij de vorige inventarisatie. Het is de vraag of er routinematig, met de eindverantwoordelijken van de onderzochte onderwerpen, verdiepende overleggen zullen gaan plaatsvinden, zodat het ambitieniveau van een B kan worden bereikt op korte termijn. Er is geen verbetering opgetreden ten opzichte van de nulmeting. Tevens is het minimum niveau niet bereikt.

28c Aanbevelingen Staten en het opvolgen daarvan door de Raad van Ministers

	-1- Nulmeting 2010	-2- Ambitie 5 ^e rapport	-3- Realisatie 2014	-4- Ambitie bereikt	-5- Verbetering 2010-2014	-6- Minimum Niveau
Score	D	B	D	 Rood		B

De Staten kunnen na kennisname van de rapporten van de ARS en het object van onderzoek dat daaraan ten grondslag ligt en na eventuele hoor en wederhoor met betrokken functionarissen of instanties gevraagd en ongevraagd aanbevelingen doen aan de Raad van Ministers. De opvolging in de vorm van aanbevelingen is nihil. Daarom scoort Sint Maarten een D score, gelijk aan voorgaande inventarisaties. Het minimum niveau (B) is ook niet bereikt.

De ARS geeft op eigen initiatief jaarlijks cursussen aan de Staten om hen kennis bij te brengen over de procedures en verantwoordelijkheden inzake producten van de begrotingscyclus en specifieke rapportages. Pas nadat aanbevelingen zijn overgenomen door de Staten en overgebracht aan het bestuur en vervolgens (deels) zijn overgenomen door het bestuur, kan een B worden gescoord.

4 Conclusie

Uit de totale inventarisaties blijkt dat Sint Maarten afgelopen jaren een lichte verbetering heeft geboekt op het gebied van financieel beheer. Er moeten nog substantiële verbeteringen gerealiseerd worden wil in Sint Maarten sprake zijn van een gedegen financieel beheer.

Het blijkt dat Sint Maarten ten opzichte van de nulmeting op 13 hoofdindicatoren een betere score heeft gerealiseerd, verder is er één hoofdindicator verslechterd en zijn de overige hoofdindicatoren op hetzelfde niveau gebleven. Hieronder is een tabel opgenomen van de hoofdindicatoren die niet het beoogde niveau hebben bereikt en ook niet het minimumniveau.

		Score 2014	Ambitie	Minimum score
4	Achterstallige betalingen	D	D+	B (4b)
6	Volledigheid van informatie in begrotingstoelichting	B	A	A
9	Inzicht in financiële risico's zbo's en overheidsnv's	D	C	B
11	Deelname aan jaarlijks begrotingsproces	D+	B	B
12	Beleidsmatige meerjarenramingen	D+	B	C
15	Effectiviteit inning belastingaanslagen	D+	B+	C+
18	Het beheer van de salarisadministratie	D+	B	C+
19	Openbare aanbesteding	D+	B	C+
22	Frequentie en tijdigheid van financiële af en aansluitprocedures	C	B	B
27	Toezicht Staten op totstandkoming begroting	D+	B	B
28	Toezicht Staten op rapportages van de Algemene Rekenkamer	D	B	C+

Hier komt nog bij dat bij alle bovenstaande indicatoren geen verbetering is opgetreden ten opzichte van de nulmeting 2010 en bij één indicator (22) is zelfs een verslechtering opgetreden.

Het is bij het Cft bekend dat Sint Maarten anno 2015 bij de controle op de jaarrekening 2013 heeft besloten om het verbetertraject op te pakken. Een integraal plan van aanpak (PvA) Verbetering Financieel Beheer is in samenwerking met toezicht van de ARSXM en de SOAB opgesteld. Dit plan heeft als doel om de aanbevelingen/bevindingen van de ARSXM en SOAB m.b.t. de jaarrekening(en) 2011 t/m 2013 structureel op te lossen. Deze zijn ook terug te vinden in de PEFA indicatoren waar Sint Maarten weinig tot geen vooruitgang boekt. Het PvA heeft een doorlooptijd van 3 jaar.

Voortgangsrapportages zullen per kwartaal aan de MR, CFT en ARSXM worden aangeboden. De eerste van deze bovengenoemd rapportages zal in januari 2016 worden aangeboden.

Het Cft adviseert Sint Maarten om zich te blijven inspannen voor het verbeteren van het financieel beheer. Het Cft benadrukt dat dit niet alleen door het ministerie van financiën van Sint Maarten kan worden bewerkstelligd maar dat dit een inspanning van de gehele regering en het overheidsapparaat vergt.

Overzicht indicatoren afgelopen vijf jaren

PEFA Indicatoren		2010	2011	2012	2013	2014	Ambitie 2015	Core Score / Minimum Niveau
Betrouwbaarheid van de begroting								
1	Realisatie van de uitgaven t.o.v. goedgekeurde begroting van het land	D	B	B	B	C	C	-
2	Realisatie van de uitgaven t.o.v. goedgekeurde departementale begrotingen	D	g.s	g.s	C	C	C	B (2b)
3	Realisatie van de inkomsten t.o.v. goedgekeurde begroting van het land	D	C	B	B	B	C	-
4	Achterstallige betalingen	D	D	g.s.	D+	D	D+	B (4b)
Begrijpelijkheid en transparante								
5	Begrotingsindeling	B	B	B	B	B	B	C
6	Volledigheid van informatie in begrotingstoelichting	B	B	B	B	B	A	A
7	Inkomsten en uitgavenstromen buiten de begroting	D+	D+	C+	B+	B+	A	B
8	Niet van toepassing							
9	Inzicht in financiële risico's zbo's en overheids-nv's	D	D	D	D	D	C	B
10	Publieke toegang tot financiële begrotingsinformatie	D	D	C	C	D+	B	B
Beleidsmatig begroten								
11	Deelname aan jaarlijks begrotingsproces	D+	D+	D+	D+	D+	B	B
12	Beleidsmatige meerjarenramingen	D+	C+	C+	C	D+	B	C

g.s. = geen score want geen gegevens bekend.

PEFA Indicatoren		2010	2011	2012	2013	2014	Ambitie 2015	Core Score / Minimum niveau
Voorspelbaarheid en interne beheersing van de uitvoering van de begroting								
13	Helderheid belastingplicht	C	C+	C+	C+	C+	B	C+
14	Effectieve registratie van belastingplichtigen en belastingaanslagen	D+	C	C	C	C	B	C+
15	Effectiviteit inning belastingaanslagen	D+	D+	D+	D+	D+	B+	C+
16	Voorspelbaarheid van bestedingsruimte ten behoeve van het aangaan van verplichtingen	D+	D+	C+	C+	C+	C+	C+
17	Vastlegging en beheer banksaldi, leningen en garanties	C+	B	C+	B	B	B	B
18	Het beheer van de salarisadministratie	D+	D+	D+	D+	D+	B	C+
19	Openbare aanbestedingen	D+	D+	D+	D+	D+	B	C+
20	Interne procedures financiële administratie	D+	D+	C	C	C+	C+	C+
21	Interne audits	C+	C+	C+	C+	C+	B	C
Administratie, vastlegging en verslaggeving								
22	Frequentie en tijdigheid van financiële af- en aansluitprocedures	C+	D	D	D	C	B	B
23	Besteding van (financiële) middelen door onderwijs en medische instellingen	D	D	D	D	D	B	D
24	Kwaliteit en tijdigheid van uitvoeringsrapportages	D+	C+	C+	C+	C+	B+	C+
25	Kwaliteit en tijdigheid van de jaarrekening	D	D	D+	D+	C+	B	C+
Extern toezicht en controle								
26	Reikwijdte, aard en aanbevelingen externe controle door de Rekenkamer	D	D+	D+	B+	B+	B+	C+
27	Toezicht Staten op totstandkoming begroting	D+	D+	D+	C+	D+	B	B
28	Toezicht Staten op rapportages van de Algemene Rekenkamer	D	D	D	D	D	B	C+
29	Reikwijdte, naleving en toezicht op corporate governance	D+	D+	C+	D+	C+	C+	B+